

Ny lov og forskrift om offentlige anskaffelser

Noen viktige endringer

Stortinget vedtok ny lov om offentlige anskaffelser 17. juni 2016. Nærings- og fiskeridepartementet vedtok tre nye forskrifter med hjemmel i den nye loven 12. august 2016.

Det nye regelverket skal etter planen tre i kraft 1. januar 2017.

Her er en kort beskrivelse av de viktigste nyhetene i det nye regelverket.

Lov om offentlige anskaffelser

Loven § 5 Miljø, menneskerettigheter og andre samfunnshensyn

Miljø

Anskaffelsespraksis skal innrettes slik at den bidrar til å redusere negativ miljøpåvirkning og fremmer klimavennlige løsninger.

Det skal tas hensyn til livssyklus kostnader.

Livssyklus kostnader omfatter kostnader som oppstår i hele anskaffelsens levetid.

Den enkelte virksomhet skal utarbeide overordnede rutiner eller retningslinjer om hvordan miljø- og klimahensyn skal ivaretas i deres organisasjon, og at disse retningslinjene reflekteres i de enkelte anskaffelsene.

Menneskerettigheter

Virksomheten skal ha egnede rutiner for å fremme respekt for grunnleggende menneskerettigheter og for å sikre at varene produseres under forhold som ivaretar ansattes grunnleggende krav på forsvarlige arbeidsforhold.

Universell utforming

Det skal stilles krav til universell utforming i offentlige kontrakter.

Universell utforming skal bidra til å gjøre samfunnet tilgjengelig for alle og forhindre diskriminering.

Det skal tas hensyn til universell utforming ved anskaffelser av ytelser som skal brukes av personer.

Antall ledd i leverandørkjeden

Det er et krav om maksimalt to ledd underleverandører.

Kravet gjelder bransjer med særlige utfordringer knyttet til arbeidslivskriminalitet, slik som bygge- og anleggsarbeider og kjøp av renholdstjenester.

Loven § 7 Bruk av lærlinger

Det skal stilles krav om at leverandører skal være tilknyttet en lærlingordning, og at en eller flere lærlinger deltar i arbeidet med gjennomføringen av kontrakten.

Kravet gjelder i bransjer hvor det er definert at det er særlig behov for lære plasser.

Loven § 12 Kofas myndighet

KOFA får (igjen) myndighet til å ilegge overtredelsesgebyr ved ulovlige direkte anskaffelser.

KOFA skal igjen få effektive virkemidler mot ulovlige direkte anskaffelser.

Gebyrets størrelse skal ikke overstige 15 % av kontraktsverdien.

Forskrift om offentlige anskaffelser

- Forskriften er strukturert i henhold til anskaffelsesprosessen
- Forskriften er fortsatt inndelt i tre deler etter anskaffelsens verdi
- Hvem forskriften omfatter (virkeområde) er stort sett uforandret
- Skillet mellom prioriterte/uprioriterte tjenester er fjernet og erstattet med mer fleksible prosedyrer, blant annet ved anskaffelser av helse- og sosialtjenester og kultur- og utdanningstjenester
- Noen tjenester unntas helt fra regelverket

Nye terskelverdier

Innkjøp under 1,1 millioner kroner må ikke lenger kunngjøres og følge detaljerte regler.

Del I gjelder for:

- Alle offentlige anskaffelser mellom 100 000,- og 1,1 mill. kr ekskl. mva.
- Anskaffelser av helse- og sosialtjenester under 6,3 mill. kr ekskl. mva.

Del II gjelder for:

- Anskaffelser som gjøres av andre enn statlige myndigheter når verdien er mellom 1,1 og 1,75 mill. kr ekskl. mva.
- Bygge- og anleggsanskaffelser opp til 44 mill. kr ekskl. mva. for alle som omfattes av regelverket.
- Anskaffelser av særlige tjenester fra og med 1.1 mill. kr ekskl. mva.

Del III gjelder for:

- Anskaffelser over 1,1 mill. kr ekskl. mva. som gjøres av statlige myndigheter.
- Anskaffelser over 1,75 mill. kr ekskl. mva. som gjøres av øvrige virksomheter.
- Bygge- og anleggsanskaffelser over 44 mill. kr ekskl. mva.

Del IV gjelder for:

- Anskaffelser av helse- og sosialtjenester over 6,3 mill. kr ekskl. mva.

Anskaffelser

Del I:

- Ingen prosedyreregler.
- Kun krav om at anskaffelsen må følge de grunnleggende prinsippene, spesielt prinsippene om konkurranse og forholdsmessighet.
- Det er krav til oppbevaring av dokumentasjon som begrunner viktige beslutninger, samt til nedtegning i protokoll av vesentlige forhold for gjennomføringen.

Del II:

Nye prosedyrer: **Åpen** og **begrenset** tilbudskonkurranse erstatter tidligere prosedyrer og er nå eneste tillatte.

- Oppdragsgiver beslutter om det er behov for dialog/forhandlinger etter tilbudsfristens utløp.
- Oppdragsgiver opplyser i forkant om hvordan konkurransen skal gjennomføres.

Del III:

Utvidet adgang til å gjennomføre konkurranse med forhandlinger og konkurransepreget dialog. Vilåårene er i de fleste situasjoner oppfylt hvor oppdragsgiver har et reelt behov for å forhandle om tilbudene.

Regelverket gir nå oppdragsgivere større adgang til å forhandle og dermed større fleksibilitet i gjennomføring av konkurranser.

Ny prosedyre om innovasjonspartnerskap:

- Prosedyren skal kun benyttes for anskaffelser av varer og tjenester som per i dag ikke finnes på markedet.
- Innovasjonspartnerskap inngås ved forhandling.
- Det kan inngås partnerskap med en eller flere leverandører.
- Etter hver fase kan oppdragsgiver, basert på delmålene, avslutte innovasjonspartnerskapet.

Kvalifikasjonskrav Del II og III

Dersom det stilles krav til leverandørens økonomiske og finansielle kapasitet, skal det maksimalt stilles krav til at omsetning ikke overstiger to ganger kontraktens verdi (gjelder Del III).

Det er krav til bruk av et standardisert egenerklærings skjema som foreløpig bevis på at leverandøren oppfyller kvalifikasjonskrav, utvelgelseskriterier eller fravær av avvisningsgrunner:

- Det er plikt til å bruke skjemaet for anskaffelser over EØS-terskelverdi, men valgfritt for Del II-anskaffelser.
- Oppdragsgiver plikter kun å be om slik dokumentasjon fra valgt leverandør før kontrakten tildeles.

Tildelingskriterier

Del II-anskaffelser:

Det er ikke krav til spesifikke tildelingskriterier. Tilbud skal velges på grunnlag av «objektive tildelingskriterier ... som har tilknytning til leveransen».

Oppdragsgiver står fritt til å bestemme tildelingskriterier så lenge de er relevante for- og har tilknytning til det som skal anskaffes.

Del III-anskaffelser:

Tilbud skal nå velges på grunnlag av enten:

- laveste pris
- laveste kostnad, dvs. ikke bare på bakgrunn av laveste pris, men også på bakgrunn av livssyklus kostnader
- beste forhold mellom pris, kostnad og kvalitet, det vil si at du i tillegg til pris og livssyklus kostnader kan bruke kriterier som ikke er av ren økonomisk art, for eksempel kvalitet, kundeservice og leveringsbetingelser

Du kan ved beregning av livssyklus kostnader vektlegge alle faser av produksjonsprosessen av en vare, tjeneste- eller et byggs livssyklus – også de som ikke påvirker deres egenskaper.

Kommunikasjon

All informasjonsutveksling skal skje med elektroniske kommunikasjonsmidler.

Et konkurransegjennomføringsverktøy (KGV) er et digitalt system som hjelper virksomheten med å gjennomføre en konkurranse fra kunngjøring til kontraktsinngåelse.

Offentlige oppdragsgivere og leverandører må selv anskaffe elektroniske løsninger for mottak og levering av tilbud.

Frister for gjennomføring:

- Innkjøpsentraler: 18. april 2017
- Statlige myndigheter: 1. januar 2018
- Andre oppdragsgivere: 1. juli 2018

Dynamiske innkjøpsordninger

En dynamisk innkjøpsordning er en fullstendig elektronisk prosess som gir deg rask og enkel tilgang på tilbud fra et stort leverandørmarked.

Vesentlig forenklet prosedyre i forhold til tidligere:

- Leverandørene trenger ikke lenger å levere veiledende tilbud før de kan tas opp i ordningen.
- Det er ikke lenger krav til kunngjøringer ved hver enkelt anskaffelse. Dette reduserer tiden det tar å anskaffe på en dynamisk innkjøpsordning betydelig.
- Ordningen trenger ikke være tidsbegrenset.

Avvisningsgrunner

- Rett til å avvise ved påvist brudd på gjeldende nasjonale og internasjonale regelverk om miljø, arbeidsforhold og sosiale forhold.
- Obligatorisk avvisning knyttet til barnarbeid, andre former for menneskehandel, deltagelse i eller finansiering av terroristaktiviteter.

Regler om self-cleaning, dvs. krav til hvordan gjøre opp for seg ved tiltak som skal forebygge nye forsømmelser.

Maksimal utestengingsperiode ifm. avvisning i en konkurranse er 5 år for forhold som gir oppdragsgiver plikt til å avvise og 3 år for forhold som gir en rett til å avvise.

Følg med på www.anskaffelser.no for mer veiledning om nytt anskaffelsesregelverk.

